

Затверджено
рішенням вченої ради ННЦГО
прот. № 1 від 31 серпня 2020 р.

Рекомендовано на засіданні кафедри
Іноземних мов
прот. № 1 від 31 серпня 2020 р.

СИЛАБУС з дисципліни

Латинська мова

Семестр 2, 2020/2021 н.р.
освітній рівень перший (бакалавр)
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія
освітня програма: - переклад та англійська мова і література (ПАМіЛ)

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Радченко Ірина Борисівна, radchenko.inyazdep@kart.edu.ua

Контакти: +38 (057) 730-10-43, e-mail: in_yaz@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: 14.00-15.00 (Вівторок, Середа)

Web-site: <http://www.ukrsurt.com.ua/>

<http://kart.edu.ua/mat-po-fak-ua/mat-fac-upp-ua>

<http://www.ukrsurt.com.ua/>

Анотація курсу: формування у студентів навичок читання і перекладу оригінальних літературних зразків не тільки класичної, а й середньовічної, ренесансної і навіть просвітницької латини, у тому числі й вітчизняних авторів (кінець XVII – початок XVIII ст.), розширення загально-лінгвістичного світогляду студентів, засвоєння ними міжнародної латинської термінології в галузі гуманітарних наук. Курс латинської мови має сформувати у майбутніх фахівців культуру філологічного аналізу джерела, навичок перекладу та науковий підхід до вивчення мови як суспільного явища. Вивчення латинської мови має полегшити опанування новими європейськими мовами, поглибити розуміння рідної мови, сприятиме вивченню курсу порівняльного мовознавства, навчання морфолого-синтаксичного аналізу тексту, розвиває пам'ять студентів, увагу, логічне мислення.

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» є навчити читати латинські тексти, виробити навички письма латинською мовою, формувати вміння і навички перекладу текстів українською мовою, працювати із словником; ознайомити з основами граматичної будови латинської мови; знайомство з крилатими фразами латинської мови, сформувати у студентів навички структурного аналізу мовного матеріалу; навчити їх розрізняти загальне і відмітне в рідній, латинській та мові, що вивчається; досягти глибокого розуміння впливу латинської мови та римської культури на сучасні європейські мови, культуру провідних країн Європи та світу.

Мета курсу: формування компетенцій

- 1. Ціннісно-сміслову компетентність** (формування та розширення світогляду студента в області всебічного використання іноземної мови в діловому середовищі);
- 2. Загальнокультурну компетентність** (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей англійських країн для міжкультурної комунікації та ведення партнерських відносин);
- 3. Навчально-пізнавальну компетентність** (формування у студента зацікавленості до вивчення іноземної мови з подальшим використанням одержаних знань у професійній діяльності з метою розвитку креативної складової компетентності; оволодіння розмовними та письмовими навичками; здатність студента формувати цілі дослідження та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях при спілкуванні іноземною мовою);
- 4. Інформаційну компетентність** (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з іноземних джерел в рамках професійної діяльності);
- 5. Комунікативну компетентність** (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проєктів, вміння презентувати власний проєкт та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері іноземною мовою);
- 6. Компетентність особистісного самовдосконалення** (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки);

підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів).

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Цикл професійної підготовки	
Модулів – 2	Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1 - й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2 - й	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 2</i> <i>самостійної роботи студента – 4</i>	Перший рівень вищої освіти: (бакалавр)	Лекції	
		-	
		Практичні, семінарські	
		30	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
60			
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Практичні заняття

Тема 1. Історія розвитку латинської мови. Літературна латинська мова

Історія виникнення та становлення латинської мови.
Періодизація латинської мови.
Поняття про індосвропейські мови.

Вплив латинської мови на становлення нових романських, германських і слов'янських мов. Латинська мова в системі гуманітарної освіти.
Значення вивчення латинської мови для філологів.

Тема 3. Іменник. Граматичні категорії латинського іменника

Граматичні категорії латинського іменника, словниковий запис.
Поділ іменника на відміни.
Іменники I-II відміни: визначення, винятки, парадигми

Визначення іменників II відміни, винятки за родом.
Відмінкові закінчення іменників II відміни.
Особливості при відмінюванні іменників із закінченням *-us, -er, -um* і слова *vir*.
Золоте правило середнього роду.

Тема 5. Дієслово. Граматичні категорії латинського дієслова

Поняття про дієслово в латинській мові.
Основні граматичні категорії дієслова: час, відміна, стан, особа, число.
Основи й основні форми дієслова.
Утворення основних форм для правильних дієслів.

Пошук основних форм у словнику для неправильних.
Встановлення їх відповідності основним формам дієслів сучасних європейських мов.
Утворення часових форм від кожної основної форми дієслова в латинській та мові, яка вивчається.
Поділ дієслова на дієвідміни.
Наказовий спосіб.

Тема 2. Фонетика й фонологія латинської мови. Графіка й орфографія

Написання літер латинського алфавіту, їх вимова.
Голосні дифтонги, диграфи.
Довгота й короткість голосних

Латинські сполучення *qu, ngu, su, ti*.
Грецькі сполучення *th, rh, ch, sch, ph*. Історія літер *i-j, u-v*.
Складоподіл в латинській мові. Наголос в латинській мові.

Тема 4. Прикметник. Відмінювання прикметників I і II відмін

Загальні відомості про прикметник в латинській мові.
Визначення прикметників I і II відмін, словниковий запис.
Відмінювання прикметників I і II відмін

Узгодження прикметників з іменниками.
Займенники особові, зворотні, присвійні

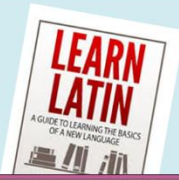
Тема 6. Теперішній час дійсного способу активного та пасивного стану

Теперішній час дійсного способу активного та пасивного стану, парадигми дієвідмін.
Утворення особових форм дієслів теперішнього часу пасивного стану, пасивних форм інфінітивів теперішнього часу.

Тема 7. Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану

Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану, парадигми дієвідмін

Практичні заняття

Тема 8. Іменники III відміни
 Визначення іменників III відміни.
 Приголосна, голосна, мішана групи, парадигми відмінювання.
 Сигматичний та асигматичний номінативи

Тема 9. Прикметники III відміни
 Визначення прикметників III відміни.
 Поділ на групи.
 Відмінювання прикметників III відміни.
 Узгодження прикметників з іменниками

Тема 10. Іменники IV і V відмін
 Визначення іменників IV та V відмін, парадигми відмінювання.
 Незмінні частини мови

Тема 11. Відкладні та напіввідкладні дієслова. Неправильні дієслова
 Поняття про відкладні та напіввідкладні дієслова.
 Неправильні дієслова.
 Вживання дієслів в латинських літературних джерелах.

Тема 12. Займенник в латинській мові
 Розряди займенників. Парадигми відмінювання займенників.

Тема 13. Ступені порівняння латинських прикметників
 Утворення форм вищого та найвищого ступенів порівняння прикметників та їх відмінювання.
 Синтаксичні, аналітичні, суфлетивні форми.
 Форми ступенів порівняння прикметників в латинських літературних джерелах.

Тема 14. Числівник в латинській мові
 Розряди числівників.
 Парадигми відмінювання.
 Числівники та дати в латиномовних літературних пам'ятках.

Тема 15. Наказовий спосіб. Утворення часів системи перфекта активного стану
 Утворення форм наказового способу, винятки.
 Способи утворення та значення основних форм дієслова.
 Основа дієслова.
 Способи утворення та перекладу дієслівних форм часів активного стану доконаного виду (Perfectum, Plusquamperfectum, Futurum II indicativi activi).

Тематично-календарний план

Тиждень 1	Історія розвитку латинської мови. Літературна латинська мова. Історія виникнення та становлення латинської мови. Періодизація латинської мови. Поняття про індоєвропейські мови. Вплив латинської мови на становлення нових романських, германських і слов'янських мов. Латинська мова в системі гуманітарної освіти. Значення вивчення латинської мови для філологів.
Тиждень 2	Фонетика й фонологія латинської мови. Графіка й орфографія. Написання літер латинського алфавіту, їх вимова. Голосні дифтонги, диграфи. Довгота й короткість голосних. Латинські сполучення qu, ngu, su, ti. Грецькі сполучення th, rh, ch, sch, ph. Історія літер i-j, u-v. Складоподіл в латинській мові. Наголос в латинській мові.
Тиждень 3	Іменник. Граматичні категорії латинського іменника. Граматичні категорії латинського іменника, словниковий запис. Поділ іменника на відміни. Іменники і-ї відміни: визначення, винятки, парадигми. Визначення іменників II відміни, винятки за родом. Відмінкові закінчення іменників II відміни. Особливості при відмінюванні іменників із закінченням -us, -er, -um і слова vir. Золоте правило середнього роду.
Тиждень 4	Прикметник. Відмінювання прикметників I і II відмін. Загальні відомості про прикметник в латинській мові. Визначення прикметників I і II відмін, словниковий запис. Відмінювання прикметників I і II відмін. Узгодження прикметників з іменниками. Займенники особові, зворотні, присвійні
Тиждень 5	Дієслово. Граматичні категорії латинського дієслова. Поняття про дієслово в латинській мові. Основні граматичні категорії дієслова: час, відміна, стан, особа, число. Основи й основні форми дієслова. Утворення основних форм для правильних дієслів. Пошук основних форм у словнику для неправильних. Встановлення їх відповідності основним формам дієслів сучасних європейських мов. Утворення часових форм від кожної основної форми дієслова в латинській та мові, яка вивчається. Поділ дієслова на дієвідміни. Наказовий спосіб.
Тиждень 6	Теперішній час дійсного способу активного та пасивного стану. Теперішній час дійсного способу активного та пасивного стану, парадигми дієвідмін. Утворення особових форм дієслів теперішнього часу пасивного стану, пасивних форм інфінітивів теперішнього часу.
Тиждень 7	Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану. Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану, парадигми дієвідмін.
Тиждень 8	Іменники III відміни. Визначення іменників III відміни. Приголосна, голосна, мішана групи, парадигми відмінювання. Сигматичний та асигматичний номінативи.
Модульний контроль знань	
Тиждень 9	Прикметники III відміни. Визначення прикметників III відміни, поділ на групи, Відмінювання прикметників III відміни, Узгодження прикметників з іменниками.
Тиждень 10	Іменники IV і V відмін. Визначення іменників IV та V відмін, парадигми відмінювання. Незмінні частини мови.
Тиждень 11	Відкладні та напіввідкладні дієслова. Неправильні дієслова. Поняття про відкладні та напіввідкладні дієслова. Неправильні дієслова. Вживання дієслів в

	латинських літературних джерелах.
Тиждень 12	Займенник в латинській мові. Розряди займенників. Парадигми відмінювання займенників.
Тиждень 13	Ступені порівняння латинських прикметників. Утворення форм вищого та найвищого ступенів порівняння прикметників та їх відмінювання. Синтаксичні, аналітичні, суплетивні форми. Форми ступенів порівняння прикметників в латинських літературних джерелах.
Тиждень 14	Числівник в латинській мові. Розряди числівників. Парадигми відмінювання. Числівники та дати в латиномовних літературних пам'ятках.
Тиждень 15	Наказовий спосіб. Утворення часів системи перфекта активного стану. Утворення форм наказового способу, винятки. Способи утворення та значення основних форм дієслова. Основа дієслова. Способи утворення та перекладу дієслівних форм часів активного стану доконаного виду (Perfectum, Plusquamperfectum, Futurum II indicativi activi).
Модульний контроль знань	

Рекомендована література

Основна:

1. Антонюк Г.Д. Латинська мова: навч. посіб. для студ. базового напрямку 6.0305 «Філологія». Національний ун-т «Львівська політехніка». Л.: Видавництво Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2006. 171 с.
2. Звонська Л.Л., Шовковий М.В. Латинська мова: підруч. для студ. відділень класич. філології та ін. філол. спец. вищ. навч. закл. освіти. К.: Книга, 2003. 527 с.
3. Кислюк О.І. Курс латинської мови. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2002. 142 с.
4. Сенів М.Г., Альошина І.Г. Латинська мова: навч. Посібник для студ. гуманіт. ф-тів; Донец. нац. ун-т. вид. 3-є, допов. і поліпш. Д. Ноулідж, 2009. 350 с.
5. Сурілова Ю.М. Латинська мова: навч. Посібник для студ. філол. спец. вищих навч. закл. Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. Черкаси. (б.в.) 2006. 140 с.
6. Шведов С.А. Латинська мова: підр. для студ. гуманіт. ф-тів ун-тів. Харк. нац. ун-т ім.В.Н. Каразіна. 2-е вид., випр. та допов. Х. ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2013. 387 с.

Допоміжна:

1. Цимбалюк Ю.В. Латинські прислів'я і приказки. К.: Вища школа, 1990. 434 с.
2. Литвинов В. Латинсько-український словник. К., 1998.
3. Жовківський А.М. Мудрість народна – мудрість міжнародна. Прислів'я, приказки, крилаті вислови та мовні звороти дев'ятьма мовам. Чернівці: Рута, 2004. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://metod.kart.edu.ua/>
2. http://www.uz.gov.ua/about/general_information/entertainments/pkbit/
3. http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/page-4/451889/
4. <http://uz-cargo.com/>
5. <http://www.tmssoft-ltd.com/ua/about/about.php>
6. International Railway Journal <http://www.railjournal.com/>

7. Railway Age <http://www.railwayage.com/>

Вимоги викладача: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

Порядок оцінювання результатів навчання:

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Латинська мова»

За виконання різноманітних видів навчальної діяльності за двома змістовими модулями передбачається такий розподіл балів (за модульно-рейтинговою системою оцінювання знань):

Модульне тестування:

Оцінювання за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна

вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Поточний контроль:

Оцінка формується шляхом накопичення студентами балів за наступні види робіт і активності:

- Відвідування аудиторних занять (бали нараховуються в залежності від кількості відвідуваних занять, максимальна сума становить 15 балів; у разі пропуску більше, ніж 50% занять, бали не нараховуються).
- Наявність і повнота конспекту і вправ, що виносяться на самостійний розгляд (максимальна сума балів – 15).
- Участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, доповнення повідомлень і доповідей, індивідуальних завдань (максимальна кількість балів – 20 (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля (двох змістових модулів)).

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю. Обсяг самостійної роботи студентів з дисципліни «Латинська мова» складає 60 годин. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є опанування навичок роботи з основною і додатковою літературою, засвоєння лексико-граматичного мінімуму з дисципліни «Латинська мова», а також набуття і розвиток навичок письмового перекладу з латинської мови на українську зі словником.

Передбачаються наступні види самостійної роботи:

- вивчення кожної теми курсу «Латинська мова» за навчально-методичною літературою;
- опрацювання розділів програми, які не вивчаються на практичних заняттях;
- підготовка до практичних занять;
- виконання письмового перекладу з латинської мови на українську зі словником;
- укладання словника латинських слів;
- виконання тестових завдань;
- підготовка до модульних контрольних робіт та заліку.

За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **до 10 балів** до поточного модульного контролю.

Залік:

Студент отримує оцінку за залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. **Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування).** Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає бал за залік. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами (у разі отримання оцінки на рівні B або D за шкалою ECTS), він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача.

Команда викладачів:

Радченко Ірина Борисівна (<http://kart.edu.ua/staff/radchenko-ib>). Напрямок наукової діяльності: стилістика англійської та французької мов.

Очікувані результати

- **ПРН-1** Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- **ПРН-2** Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- **ПРН-3** Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
- **ПРН-6** Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- **ПРН-7** Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- **ПРН-8** Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- **ПРН-9** Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.
- **ПРН-10** Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- **ПРН-11** Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
- **ПРН-12** Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- **ПРН-13** Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).
- **ПРН-14** Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- **ПРН-15** Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- **ПРН-16** Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.
- **ПРН-17** Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
- **ПРН-18** Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.
- **ПРН-19** Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Кодекс академічної доброчесності:

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>. Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями:

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій. Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>